

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO

Att:

Deres ref.
16/2036

Vår ref.
16/2825-11 614.0/MABR

Dato:
Oslo, 06.02.2017

Høring - Ny forskriftsbestemmelse i regelverket om offentlige anskaffelser

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til Nærings- og fiskeridepartementets brev av 11.11.16 om ny forskriftsbestemmelse i regelverket om offentlige anskaffelser.

LO er svært fornøyd med at miljø og klima får en fremtredende plass i det nye lovverket. Offentlig sektors innkjøpsmakt er viktig for å akselerere det grønne skiftet og stimulere til innovasjon og ny teknologi. En ønsket effekt av bestemmelsen er imidlertid avhengig av flere faktorer. LO ønsker å peke på noen av disse nedenfor.

Ledelsesforankring

Den nye loven om offentlige anskaffelser gjør det nå lettere å prioritere miljø- og klimavennlige anskaffelser. Regelverket har en formålsparagraf som blant annet sier at anskaffelsene skal være samfunnstjenlige. I dette ligger det at anskaffelser skal brukes til å fremme ulike samfunnshensyn, herunder miljø. Dersom man skal klare å oppfylle formålsparagrafen er det avgjørende at innkjøper har gode og tydelige retningslinjer som angir muligheten for å prioritere og å ta slike hensyn. Dette krever en god ledelsesforankring på flere plan. Gjennom å innarbeide konkrete ambisjoner i virksomhetens anskaffelsesstrategi, miljøplaner og andre styrende dokumenter vil både innkjøper og ledere være trygge i sine avgjørelser og vet hvilke prioriteringer som skal gjøres.

Livssyklus kostnader

Et gjennomgående problem for den offentlige innkjøper er at man er bundet opp av årlige budsjettssystemer. Dette måler den reelle kostnaden på innkjøpstidspunktet, men tar ofte ikke hensyn til kostnadene gjennom hele anskaffelsens livssyklus. For ofte blir anskaffelser tildelt på grunnlag av lavest pris på innkjøpstidspunktet. Erfaring viser at dette ikke nødvendigvis gir innkjøperen hverken den beste eller den billigste varen eller tjenesten. LO mener derfor at det er nødvendig å tenke nytt rundt det ene kriteriet for tildeling; *økonomisk mest fordelaktig tilbud*. Innkjøper må ta med i vurderingen nytte og kostnad for fremtiden. Det er ikke alltid slik at de gode løsningene er de dyreste på lang sikt. Her vil tidlig dialog være viktig for å få frem gode løsninger. Det må samtidig utarbeides gode metoder for hvordan man skal beregne livssyklus kostnader.

Når det gjelder vurdering av kostnad og nytte for fremtiden bør også dette ligge i en utredningsinstruks.

Kompetanse

LO vil understreke at kompetanse er avgjørende dersom man skal kunne oppnå innkjøp som ivaretar miljø og annet samfunnsansvar. Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) har i dag en viktig rolle som rådgivningsorgan for hvordan offentlige innkjøpere kan få til klima- og miljøvennlige anskaffelser. Innkjøpere må vite hvordan krav skal stilles slik at man ikke får gårdsdagens løsninger. LO mener at dersom man skal kunne oppfylle kravene i den nye forskriften må miljøavdelingen i DIFI bli styrket. LO har tidligere beklaget at den nåværende regjering i 2014 kuttet millioner av kroner som skulle gå til miljøprosjektet i DIFI. Det er derfor positivt at det i budsjettavtalen for 2017 er blitt satt av 15 millioner til arbeidet med grønne anskaffelser i Difi. Dette må følges opp i kommende budsjetter.

For å realisere regjeringens ambisjoner i nytt anskaffelsesregelverk, og Stortingets vedtak om at miljø skal vektes med 30 prosent, må det være tilgjengelig veiledning og eksempler om hvordan dette kan gjøres i praksis. Uten et veiledningstilbud er det stor risiko for at lite skjer for å integrere miljøhensyn i offentlige anskaffelser.

Regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft foreslår å opprette et nasjonal kompetansesenter hvor statlige organer, fylker og kommuner og andre som har innkjøpsoppgaver basert på offentlige reguleringer får opplæring i og har tilgang til relevant kompetanse på anskaffelse av lavutslippsløsninger. Kompetansesenteret skal også ha kapasitet til å gi råd og veiledning. I dette ligger det at det ikke er rasjonelt at 2500 innkjøpsmiljøer gjør dette på egen hånd. LO støtter forslaget.

Forslag til ny bestemmelse

Departementet følger opp Stortingets anmodningsvedtak i § 7-5 a, hvor det står at der miljø brukes som et tildelingskriterium, *bør* det minimum vektes 30 % der det er relevant. LO mener at dette kravet bør være absolutt og at *bør* må skiftes ut med *skal* i bestemmelsen. Dersom det ikke er mulig med 30 % miljøvektning, må dette begrunnes. Departementet ser på uheldige konsekvenser ved å bruke miljø som tildelingskriterium kontra miljø som minstekrav. LO stiller spørsmål ved dette problemet all den tid det er mulig for oppdragsgiver å stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen, det vil si som minimumskrav, som tildelingskriterium, som kontraktskrav og som kvalifikasjonskrav. Det ene utelukker således ikke det andre. LO vil likevel understreke at det er viktig å tenke miljøhensyn allerede i spesifiseringen av behov og funksjon. Da unngår en problemet med at miljøvennlige løsninger blir utkonkurrert på pris eller andre tildelingskriterier.

LO ser frem til ferdigstillingen av en ny stortingsmelding om en helhetlig offentlige anskaffelsespolitikk.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Trude Tinnlund
(*sign.*)

Kenneth Sandmo
(*sign.*)

Saksbehandler: Marianne Breiland

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.